

Seat	
No.	

Total No of Pages: 4

Kamala College, Kolhapur
(Autonomous)
B.A. (Part-I) (Semester-I)
Examination November, 2023.
NEP - 2020 Level – 4.5
VSC-5: NGOs and Development Part-I
Subject Code: 123

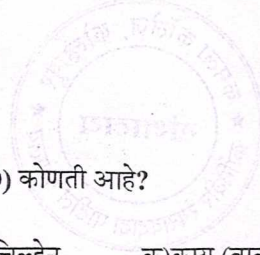
Day and Date: Monday, 06/11/2023
Time: 08.00 am to 09.00am

Total Marks: 50

सूचना:

- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- 2) प्रत्येक प्रश्नाला दोन गुण असतील.
- 3) खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय (अ/ब/क/ड) निवडून दिलेल्या चौकटीत लिहा.

- प्र. १) एन.जी.ओ (NGO) म्हणजे काय
अ)National Government Organization (नेशनल गव्हर्नमेंट ऑर्गनायझेशन)	ब)Non-Governmental Organization (गैर-सरकारी संस्था)	क)New Generation Outreach (नवीन जनरेशन आउटरीच)	ड)Non profit Governmental Office (ना नफा सरकारी कार्यालय)
- प्र. २) एन.जी.ओ च्या (NGO) वाढीमध्ये भारतातील कोणत्या ऐतिहासिक घटनेने महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावली?
अ)ब्रिटिश राजवटीपासून स्वातंत्र्य	ब)भारताची फाळणी	क)मुघल साम्राज्य	ड)भारतीय राज्यघटनेची निर्मिती
- प्र. ३) भारतातील पहिली नोंद असलेली एनजीओ होती
अ)सेवा सदन सोसायटी	ब)ग्रीनपीस इंडिया	क)रेड क्रॉस इंडिया	ड)अखिल भारतीय महिला परिषद
- प्र. ४) भारतातील एन.जी.ओ(NGO) चळवळीचे जनक कोणाला मानले जाते?
अ)महात्मा गांधी	ब)जवाहरलाल नेहरू	क)सरदार पटेल	ड)बी.आर. आंबेडकर

- प्र. ५) भारतातील सर्वात जुनी एन.जी.ओ (NGO) कोणती आहे?
- अ)ऑक्सफॅम इंडिया ब)सेव्ह द चिल्ड्रेन इंडिया क)क्राय (बाल हक्क आणि तुम्ही) ड)रामकृष्ण मिशन
- प्र. ६) भारतातील बहुतांश स्वयंसेवी संस्थांचे प्राथमिक उद्दिष्ट आहे?
- अ)राजकीय सक्रियता ब)नफा निर्मिती क)समाजकल्याण आणि विकास ड)क्रीडा प्रोत्साहन
- प्र. ७) "ग्रीनपीस इंडिया" ही एनजीओ प्रामुख्याने कोणत्या कारणाशी संबंधित आहे?
- अ)पर्यावरण संवर्धन ब)आरोग्य सेवा क)शिक्षण ड)लैंगिक समानता
- प्र. ८) भारतातील एन.जी.ओ (NGO) चे नियमन आणि देखरेख करण्यासाठी कोणता सरकारी विभाग जबाबदार आहे?
- अ)अर्थ मंत्रालय ब)परराष्ट्र मंत्रालय क)गृह मंत्रालय ड)सामाजिक न्याय आणि सक्षमीकरण मंत्रालय
- प्र. ९) कोणत्या प्रकारची एन.जी.ओ (NGO) प्रामुख्याने आपत्ती निवारण आणि मानवतावादी कार्यात गुंतलेली आहे?
- अ)पर्यावरण स्वयंसेवी संस्था ब)मानवी हक्क स्वयंसेवी संस्था क)मदत आणि पुनर्वसन स्वयंसेवी संस्था ड)शिक्षण स्वयंसेवी संस्था
- प्र. १०) भारतीय स्वयंसेवी संस्थांना त्यांच्या कामगिरी आणि पारदर्शकतेच्या आधारे मान्यता आणि रेटिंग देण्यासाठी कोणती संस्था जबाबदार आहे?
- अ)नीती आयोग (NITI) ब)सेबी (SEBI) क)सी.बी.आय (CBI) ड)भारतीय उद्योग महासंघ (Confederation of Indian industry -CII)
- प्र. ११) खालीलपैकी भारतातील बहुतांश एन.जी.ओ (NGO) चे प्राथमिक उद्दिष्ट..... नाही?
- अ)गरिबी निर्मूलन ब)शाश्वत विकास क)राजकीय पक्षांचा प्रचार ड)पर्यावरण संवर्धन
- प्र. १२) खालीलपैकी कोणते शाश्वत विकासाचे मुख्य तत्व आहे?
- अ)अल्पकालीन आर्थिक वाढ ब)पर्यावरणाचा ज्हास क)सामाजिक समता ड)जागतिक समस्यांपासून अलगाव

- प्र. १३) भारतातील शाश्वत विकासामध्ये एन.जी.ओ (NGO) कोणती भूमिका बजावतात?
- अ)टिकाऊ प्रथांना प्रोत्साहन देणे
ब)मानवी हक्क उल्लंघनासाठी समर्थन करणे
क)समुदाय प्रतिबद्धता आणि विकास सुलभ करणे
ड)राजकीय अस्थिरता निर्माण करणे
- प्र. १४) खालीलपैकी कोणते सामाजिक विकास क्षेत्र आहे ज्यावर भारतातील एनजीओ सामान्यतः काम करतात?
- अ)जाती-आधारित भेदभावाला प्रोत्साहन देणे
ब)जातीय हिंसाचाराला प्रोत्साहन देणे
क)महिला सक्षमीकरण आणि लैंगिक समानता
ड)बालमजुरीचे शोषण
- प्र. १५) शाश्वत विकास प्रयत्नांच्या संदर्भात भारतातील स्वयंसेवी संस्थांसमोरील सामान्य आव्हान कोणते आहे?
- अ)सरकारी मदतीचा अभाव
ब)अत्यधिक निधी आणि संसाधने
क)उच्च पातळीची पारदर्शकता आणि जबाबदारी
ड)अल्पकालीन नफ्यावर लक्ष केंद्रित करणे
- प्र. १६) नॅशनल अलायन्स ऑफ पीपल्स मूव्हमेंट्स (NAPM) च्या स्थापनेशी आणि शाश्वत विकासाच्या लढ्याशी कोणता प्रसिद्ध भारतीय सामाजिक कार्यकर्ता संबंधित आहे?
- अ)अरुंधती रॉय
ब)अण्णा हजारे
क)मेधा पाटकर
ड)किरण बेदी
- प्र. १७) भारतातील अनेक स्वयंसेवी संस्थांसाठी निधीचा प्राथमिक स्रोत कोणता आहे?
- अ)सरकारी अनुदान
ब)कॉर्पोरेट प्रायोजकत्व
क)परदेशी देणग्या
ड)स्वतः निधी करणे
- प्र. १८) शाश्वत विकासाबाबत भारतात "कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी (CSR) कायदा" चे महत्त्व काय आहे?
- अ)हा कायदा व्यावसायिकांना स्वयंसेवी संस्थांना देणगी देण्यास बंधनकारक करते.
ब)हा कायदा स्वयंसेवी संस्थांनी कॉर्पोरेट प्रकल्पांना निधी देणे अनिवार्य आहे.
क)हा कायदा व्यावसायिकांना सामाजिक आणि पर्यावरणीय कारणांसाठी योगदान देण्यासाठी प्रोत्साहित करते.
ड)हा कायदा एनजीओंना कॉर्पोरेट्ससोबत काम करण्यापासून प्रतिबंधित करते.
- प्र. १९) स्वयंसेवी संस्थांमधील प्रकल्प व्यवस्थापनाचे मुख्य उद्दिष्ट काय आहे?
- अ)आर्थिक नफा वाढवणे
ब)संघटनात्मक उद्दिष्टे वेळेवर आणि प्रभावीपणे साध्य करणे /सुनिश्चित करणे
क)राजकीय प्रभाव मिळवणे
ड)स्वयंसेवकांना आकर्षित करा

- प्र. २०) स्वयंसेवी संस्थांमधील प्रकल्प व्यवस्थापनाच्या संदर्भात "SWOT" या शब्दाचा अर्थ काय आहे?
- अ)पद्धतशीर कार्य आणि संस्थात्मक कार्य (Systematic Work and Organizational Task) ब) सामर्थ्य, कमकुवतपणा, संधी आणि धोके (Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats) क)शाश्वत कार्यप्रवाह ऑप्टिमायझेशन तंत्र (Sustainable Workflow Optimization Techniques) ड)संधांवर विजय मिळविण्याची रणनीती (Strategies for Winning Over Teams)
- प्र. २१) एन.जी.ओ (NGO) प्रकल्पांच्या प्रगतीचे परीक्षण आणि मूल्यमापन करण्यासाठी वापरले जाणारे विशिष्ट साधन कोणते आहे?
- अ)सोशल मीडिया मोहिमा ब)गॅट चार्ट क)बँकिंग सॉफ्टवेअर ड)कर्मचारी प्रशिक्षण पुस्तिका
- प्र. २२) प्रकल्प प्रस्तावाचा प्राथमिक उद्देश काय आहे?
- अ)संस्थेच्या इतिहासाची रूपरेषा तयार करणे ब)विशिष्ट प्रकल्पासाठी निधी आणि मान्यता सुरक्षित करण्यासाठी क)संस्थेच्या वार्षिक अहवालाचा सारांश देणे ड)तपशीलवार प्रकल्प टाइमलाइन प्रदान करणे
- प्र. २३) प्रकल्प अंमलबजावणीच्या टप्प्यात, प्रकल्प व्यवस्थापकाची प्राथमिक जबाबदारी काय असते?
- अ)प्रकल्प प्रस्ताव तयार करणे ब)प्रकल्प क्रियाकलापांचे निरीक्षण आणि नियंत्रण क)भविष्यातील प्रकल्पांचे नियोजन ड)प्रकल्पाच्या परिणामांचे मूल्यांकन करणे
- प्र. २४) प्रोजेक्ट मॅनेजमेंटमध्ये लॉजिकल फ्रेमवर्क मॅट्रिक्स (लॉगफ्रेम) कशासाठी वापरला जातो?
- अ)प्रकल्पातील भागधारकांची व्याख्या ब)प्रकल्पाच्या यशाचे मूल्यांकन करणे क)प्रकल्पातील जोखीम आणि आव्हानांची रूपरेषा ड)प्रकल्पाच्या क्रियाकलाप आणि परिणामांची रचना आणि नियोजन
- प्र. २५) प्रकल्प बंद होण्याच्या टप्प्यातील महत्त्वाचा टप्पा कोणता आहे?
- अ)प्रकल्प सुरू करणे ब)भागधारकांसोबत प्रकल्पाचे यश साजरे करणे क)अंतिम प्रकल्प मूल्यमापन आयोजित करणे ड)नवीन प्रकल्प त्वरित सुरू करणे